

се в сжщите карти. Домакинска карта се поплзва за всяко отделно домакинство.

Обикновеното или постоянното местожителство на едно лице, според наредбите по организацията на преброяването (§ 36), е там, дето лицето има своето обикновено жилище, т. е. онова място (град или село), в което то обикновено живее само или със семейството си. Може сжщо да се каже, че обикновеното местожителство на всяко преброено лице е онова населено място, дето е сборния център на домакинството, към което лицето се числи.

Понятието *домакинство*, според § 28 от наредбите, се определя по следния начин: „Едно или няколко лица, които живеят заедно в една квартира и се хранят заедно, сжставят едно домакинство. Тия лица могат да бждат свои хора (роднини, семейство, челяд), но могат и да сж чужди помежду си. Това е безразлично. Живеят ли наедно и хранят ли се наедно, т. е. готви ли им се за хранене наедно, те сжставляват едно домакинство“.

В случая живеенето под един покрив и храненето заедно сж от такова сжществено значение, че, според наредбите по преброяването, за членове на домакинството се броят и слугите, калфите, чираците, работниците, квартирантите и всички други лица, които живеят и се хранят при господарите, майсторите или хазаите си. Ако, обаче, такива лица само живеят в едно жилище с домакинството на господарите или хазаите си, но не се хранят при или от него, те сжставят отделни домакинства.

Домакинството не бива да се смесва сжс семейството (фамилията). Не винаги семейството е сборен център на общо живуване, на общо домашно хазайство за всичките си членове, каквжто център сжставя домакинството. От това следва, че членовете на едно и сжщо семейство, макар и да живеят обикновено заедно в една кжща, щом не водят общо домашно хазайство, т. е. не се хранят заедно, не сжставят едно домакинство. Наопжки, две или повече различни семейства, пжк дори и няколко отделни лица без всякакви роднински връзки помежду си (приятели, сждружници, работници, гурбетчи и пр.), ако живеят заедно и се хранят заедно, сжставят едно домакинство. Най-последно отделно лице, което живее обикновено само за себе си, или, обитавайки в една кжща или квартира, в която има и други домакинства, не се храни при никое от тях, а си живее отделно и независимо, сжставя за себе си едно отделно домакинство.

Колективни домакинства, от това гледище, се смятат при преброяването лицата от следните специални заведения, които живеят и се хранят заедно: войниците на заджлжителна действителна служба от всяка рота или равна ней войскава част и команда; учениците-пансионери от всеки джржавен или частен пансион при учебни и възпитателни заведения; затворниците и арестантите в окржжните и полицейски затвори (с изключение на временно-заджржаните в полицейските участжци лица); духовните лица (монаси и монахини) и слугите от манастирските братства вжв всеки манастир или метох; сираците, старците и неджгавите отгледвани в едно сиротопиталище, старолиталище или приют; лудите и неизлечимо-болните от всеки приют или болничко заведение за неизлечимо-болни. Само началстващите лица и административния и служжщ персонал вжв гореизброените заведения и учреждения се изключват от сжстава на колективните домакинства; тези лица, по общо правило, се отнасят към своите обикновени домакинства, ако такива имат в сжщия град или село, или пжк сжставят отделни домакинства.

В това отношение инструкциите по преброяването през 1910 год. разграничават обикновено-болните лица временно оставени на лечение в болници и други лечебни заве-

дения от неизлечимо-болните, като, в различие от досегашната практика, изключват пжрвите от сжстава на колективните домакинства и ги отнасят към обикновените домакинства на техните семейства. Мотивжт е, че тия временно-лежжщи на лечение обикновени болни не са напуснали за винаги своите семейства, както е случая с неизлечимо-болните, и че след излекуването си те се връщат при своите домашни или родители след по-кратко или по-джлго време.

Вжз основа на изложените принципи относно домакинството и обикновеното местожителство, за обикновено местожителство на лицата от специалните заведения (колективни домакинства) се смета, според § 16 от Наредбите по преброяването, населеното място (граджт или селото), дето се намира заведението (казармата, затвора, пансиона, манастиря, приюта и пр.), в което те живеят. Сжщо тжй учениците, студентите, чираците, които поради своето учене не живеят при родителите и домашните си, а в друг град или село на царството, се смятат на обикновено местожителство в мястото, дето се учат. Ония пжк лица, които нямат установено местожителство, нито домакинство ни в Бжлгария, ни в странство, се броят за жители на онова населено място, в което живеят през време на преброяването.

За отсжтстващи членове от домакинството се считат, според § 37 от Наредбите, всички лица, които през ноца на 31 декемврий 1910 срещу 1 януарий 1911 год. отсжтстват случайно или временно от домакинството си или от местожителството си в друго населено място на царството или в чужбина. Такива са: лицата отпжгували от дома си за нежгде по тжрговски работи, за лекуване, за удоволствие или по други от подобен род причини; градинарите, работниците и майсторите по постройките, пжтищата и други такива, които отиват да работят вжн от местожителството си, в страната или в чужбина, но се възвръщат периодически в домакинствата си; лица временно заджржани в полицейските арести като пияници, скитници, безделници и пр., както и временно-оставените на лечение в болници и др. обществени и частни лечебни заведения обикновени болни; всички бжлгарски поданници и чужденци, установени на местожителство в Бжлгария, които по време на преброяването се намират (отсжтстват) в странство по каквито и да било причини (в това число учениците и студентите).

Лицага от тези различни категории се вписват в домакинската карта за домакинството (заведението) си като отсжтстващи членове, с обозначение на населеното място, дето се намират вжв време на преброяването, причината на отсжтствието им и времето от когато отсжтстват. Те се преброяват чрез лични карти в онова населено място, дето се намерят през ноца на преброяването, и се отнасят към наличното население на това населено място.

3. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПРЕБРОЯВАНЕТО.

Преброителни органи. — Според закона от 15 декемврий 1897 год. и сжгласно § 4 от Наредбите по преброяването, извжршването на преброяването се възлага на общинските управления, подпомагани от нарочно определени преброители и контролйори, под прекия надзор на административно-полицейските власти и под висшия контрол и ржководство на Главната дирекция на статистиката. Като органи на последната за привеждане на самото място разпоредбите ѝ по организиране, ржководене и изпжлнение на преброяването се назначават: окржжни преброителни комисии, околийски преброителни комисии, агенти-контролйори, агенти-преброители.

Преброителни комисии. — През течение на м. октомврий 1910 г. се формираха вжв всеки административен окржж